

Minnisblað

Til: Efnahags- og viðskiptanefndar

Frá: Forstöðumanni lögfræðisviðs Bygðastofnunar

Efni: Íþyngjandi kröfur laga um fjármálafyrirtæki til Bygðastofnunar

Vísað er til 533. máls, stjórnarfrumvarps um Fjármálafyrirtæki o.fl. (lánastofnanir og verðbréfafyrirtæki), lagt fram á 152. löggjafarþingi 2021–2022, þingskjal 761.

Undanfarna mánuði hefur Fjármálaráðuneytið, í góðri samvinnu við Bygðastofnun og Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið (Innviðaráðuneytið) unnið að breytingum á lögum um fjármálafyrirtæki með það í huga að draga úr íþyngjandi áhrifum þeirra á rekstur Bygðastofnunar. Í erindi fjármálaráðuneytisins til Bygðastofnunar við upphaf þeirrar vinnu á síðasta ári kemur fram það álit ráðuneytisins að smæð stofnunarinnar kalli í sjálfu sér ekki á undanþágu frá gildandi regluverki um fjármálafyrirtæki en Bygðastofnun hafi þó sérstöðu sem ríkisfyrirtæki í B-hluta sem heyrir undir beina stjórn ríkisins, er rekið á ábyrgð ríkissjóðs og gegnir samfélagslegu hlutverki á grundvelli laga og reglugerðar um stofnunina. Hún sé því ekki í sambærilegri stöðu og venjuleg lánastofnun. Að mati fjármála- og efnahagsráðuneytisins komi því einnig til greina að fella stofnunina í megindráttum undan því umfangsmikla regluverki sem gildir um fjármálafyrirtæki til að ná fram meiri sveigjanleika í rekstri hennar og sparnaði í rekstri en koma ákvæðum fyrir í lögum sem æskilegt væri að giltu áfram um stofnunina.

Bygðastofnun tekur undir þessi sjónarmið og telur mikilvægt að meira tillit sé tekið til sérstöðu stofnunarinnar í lögum.

Afrakstur þessarar samvinnu ráðuneytanna og Bygðastofnunar birtist í frumvarpi því sem nefndin hefur nú til meðferðar. Eins og þar kemur fram er stefnt að því að Bygðastofnun verði undanþegin þeirri kvöð að halda eiginfjáruka samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki (sveiflujöfnunarauka og verndunarauka) og stofnunin verði áfram undanþegin IX. kafla laganna um endurbótaáætlanir.

Ekki var tekin afstaða til krafna laga um fjármálafyrirtæki til Bygðastofnunar samkvæmt X. kafla laganna um laust fé og eigið fé, utan áður nefndrar undanþágu frá kröfu um að halda eiginfjáruka. Fjármálaeftirlitið og nú FME/SÍ hefur hingað til ekki gert kröfu um að Bygðastofnun skili skýrslum samkvæmt 83. gr. laganna um laust fé og stöðuga fjármögnun enda stofnunin ekki innlánsstofnun og hefur aldrei lent í lausafjávanda. Samkvæmt greinargerð sem fylgdi frumvarpi því sem varð að lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki snýr 83. gr. laganna aðallega að því að fjármálafyrirtæki skuli ætíð hafa yfir að ráðanægilegu lausu fé til að geta innt af hendi úttektir á innlánsfé.

Eftir að frumvarp það sem hér um ræðir kom fram (533. mál) bregður hins vegar svo við að Byggðastofnun berst bréf frá FME/SÍ um að stofnunin skuli nú teljast skyldug til þess að sinna skýrsluskilum skv. 83. gr. laga um fjármálafyrirtæki (sjá bréf FME/SÍ á fylgiskjali). Þau skýrsluskil eru gríðarlega umfangsmikil og fela í sér að Byggðastofnun þarf á aðkeyptri sérfræðivinnu fyrir háar fjárhæðir að halda til að geta sinnt þeim, til viðbótar við aukið álag á starfsmenn stofnunarinnar. Vart þarf að taka fram að þetta er alls ekki í samræmi við þá vinnu sem Fjármálaráðuneytið og Innviðaráðuneytið höfðu lagt í með Byggðastofnun þar sem markmiðið var að draga úr íþyngjandi áhrifum laga um fjármálafyrirtæki á rekstur lítillar stofnunar sem er 100% í eigu og á ábyrgð íslenska ríkisins.

Í ljósi þessa, er farið fram á að eftirtaldar breytingar verði gerðar á frumvarpinu:

„B-liður 136. gr. orðist svo: Við 3. mgr. bætast þrír nýir málslíðir, svohljóðandi: X. kafli um eiginfjárouka gildir ekki um Byggðastofnun. Byggðastofnun er undanþegin kröfum um skýrsluskil um laust fé og stöðuga fjármögnun. Í reglum sem Seðlabanki Íslands setur má undanskilja Byggðastofnun öðrum kröfum um skýrsluskil, eftir atvikum með því að takmarka kröfur um tíðni eða umfang skýrsluskila frá Byggðastofnun.“

Greinargerð: Unnið hefur verið að því að draga úr íþyngjandi áhrifum laga um fjármálafyrirtæki á litlar opinberar lánastofnanir eins og Lánasjóð Sveitarfélaga og Byggðastofnun, m.a. með frumvarpi þessu, síðan ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar opnaði á að undanþágur til handa stofnananna yrðu gerðar með lögum (sjá ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 79/2019). Ekki hefur verið formleg undanþága í lögum vegna skila á skýrslum um laust fé og stöðuga fjármögnun en eftirlitsaðilar hafa hingað til ekki talið þörf á því að Byggðastofnun sinnti þeim skilum enda þau gríðarlega umfangsmikil og kostnaðarsöm og íþyngjandi fyrir stofnunina. Í ljósi aukinna krafna eftirlitsaðila er talið nauðsynlegt að kveða skýrt á um það í lögum að Byggðastofnun sé undanþegin þeim kröfum um skýrsluskil sem fram koma í 83. gr. laga um fjármálafyrirtæki. Byggðastofnun telur jafnframt að rétt sé að bæta við heimild til Fjármálaeftirlits SÍ til að létta á öðrum skýrslugjafarkröfum til Byggðastofnunar en þeim sem varða laust fé.

Maí 2022

Hjalti Árnason

forstöðumaður lögfræðisviðs Byggðastofnunar